

Kauppakujilla Egyptissä - Olen hurmaantunut
egyptiläisiin

Egyptin kauppakujilla shoppaillaessa oppii tinkimisen taidon. Armi Laaksonen kertoo kokemuksistaan ostoksilla Egyptin basaareissa ja putiikeissa.

Olen hurmaantunut Egyptiin. Paitsi että sen talvi on yhtä leppeä kuin meidän hyvä kesämme, olen mieltynyt myös hyväntuulisiin ja herkästi nauraviin egyptiläisiin. Olemme viettäneet siellä talviviikkoja sekä kiertomatkailleen että ylellisessä hotellissa Punaisenmeren rannalla. Egypti on vain viiden tunnin lentomatkan päässä, mutta niin erilainen!

Kaupanteko faaraoiden jälkeläisten kanssa on todellinen ostospäivien huvi. Se, että kauppiaat huijaavat hinnoittelussa ehtimiseen, tekee kaupankäynnistä erityisen jännittävän. Kaikista yritteliäimmät hintakiskurit löytyvät mieluummin basaarialueilta kuin keskustan turistikaupoista. Basaarikauppias ei oletakaan, että asiakas tarjoaisi tavarasta aluksi enempää kuin puolet pyydetystä. Tarjotun puolikkaan jälkeen myyjä silmät kiiluen alentaa pyyntihintaa hiukan, asiakas voihtii tavarankalleutta ja tarjoaa vähän enemmän kuin aluksi. Myyjä näyttää sormellaan, että sillä hinnalla hänen hampaansakin irtoaisivat. Tässä vaiheessa asiakas siirtyy ulko-ovea kohti poistumistempua varten. Kun myyjä sulkee kädet levällään tien ovelle, hän ei aio ryöstää matkailijaa, vaan nyt ollaan aivan lähellä oikeaa hintaa.

Tinkiminen sujuu huumorin kera. Kun maksusta päästään sopimukseen, ja rahat ja tavara ovat vaihtaneet omistajaa, seuraa ankara selkään hakkaaminen ja ystävyyden vakuuttelu. Vain miehille vakuutetaan ystävyttä, naisia ei taputella.

Ihmettelimme usein sitä, miten sama myyjäpoika saattoi tehdä kauppaa useassakin vierekkäisessä myymälässä. Meille ei koskaan selvinnyt, myivätkö he omia vai naapurin tavaroita. Onko yhteishenki niin sopuisa, että kauppias saattaa jättää kaupansa, kassansa ja hinnasta sopimisen naapurikauppiaan hoidettavaksi? Siltä näytti. Kauppatapahtumaa seuraamaan kertyi nopeasti muitakin kauppiaita ja paikallisia, jotka mielellään kurkistivat olkapään yli, kun turisti selasi puntapinkkaansa. Innokkaimpia piti työntää kauemmaksi, tietenkin ystävällisesti.

Tinkiminen on molempien osapuolten huvi, joten mekin olemme kuljettaneet koti-Suomeen pyyhkeitä, sandaaleita, toiveleita sekä faarao Tutankhamonin ja egyptiläisten jumalien patsaita, kaiken pelkämästä asian harrastuksesta. Egyptiläisten tekstiilit ovat hyvää ja kaunista tavaraa, ei niitä voi vastustaa. Kasvava jättipyyhepinkka hotellihuoneen tuolilla aiheutti huonepalvelijassa syvää ihmetystä.

Hintoja ei basaareissa ole näkyvissä, ne sovitaan erikseen ostajan kanssa. Siten samalla hinnalla saa yhdeltä kauppiaalta yhden tavarankun, kun toiselta saa kolme samanlaista. Vaikka egyptiläinen myisi kuinka halvalla, hän voittaa vielä puolet, sanoi oppaamme. Ei siis kannata antaa hintojen nousta. Kauppias näkee tavattoman vaivan saadakseen matkailijan ostamaan. Kauppiasta pääsee eroon, kun tarjoaa niin pienen hinnan, että kauppias voi kunnialla hylätä tarjouksen.

Olemme kuulleet, että egyptiläisiä kohtaa hirmuinen rangaistus, jos hänet saadaan kiinni matkailijan ryöstämisestä. Matkailijan jymäyttäminen hinnalla on eri asia, ja rikkinäisen yön myyminen ehjän hinnalla on pelkkää kansanhuvia. Varsinaisesta rehellisyydestä saimme hyvän esimerkin, kun lähdimme hotellista päiväksi muualle ja unohdimme kassakaapin apposen avoimeksi. Kaapissa olivat luottokortit, passit ja valuutat huonepalvelijan ja siivoojan armoilla ja ne säilyivät koskemattomina.

Onnistuneesta kaupasta annetaan joskus pieniä lahjoja, *present* sanoo kauppias sovelletulla englannilla egyptiksi. Lahjat eivät ole arvokkaita, kyseessä on ystävällinen ele. Meillä on ollut mukana tähän tarkoitukseen kaikenlaisia pikkutavaroita tekstiilillä varustettuja kyniä myöten. Näitä jaamme ostoksen jälkeen myyjälle ja vastaavasti taskuumme kertyy vaihtolahjoja. Emme kyllä osaa olla yhtä iloisesti yllättyneen näköisiä kuin egyptiläinen osaa "presentin" saatuaan.

Joskus ei lahjojen vaihdosta tahdo tulla loppua ollenkaan. Myyjäpoika lahjoitti meille kaupan jälkeen tavanomaisen pikku tavarankun ja kiireesti kaivoimme hänelle repusta vastalahjan. Poika touhukkaana katosi verhon taakse ja kiikutti meille vielä appelsiinit, arvattavasti eväänsä. Ne oli pakko ottaa, muuten hän ehkä olisi loukkaantunut. Että he osaavatkin tehdä sen niin vilpittömän oloisesti.

Egyptin takseissa maksuhetki on Armi Laaksosen mukaan joka kerta taiston paikka.

Egyptiläisten ystävällisyys ja kohteliaisuus on suussa sulavaa, se lienee kansan luonteessa. Jopa mustapukuiset poliisitkin esittävä pahoittelunsa, kun joku katu täytyy jostakin syystä sulkea matkailijan edessä. Ystävyys vain syvenee, kun palkitsemme vaikkapa hotellin ravintolassa vakituisesti palvelevia tarjoilijapoikia joskus ylimääräisellä kymmenellä-parillakymmenellä punnalla tai jätämme vaihtorahat tarjoilijalle. Salamana palkkio katoaa hänen kämmeneensä ja palvelu on seuraavana päivänä vieläkin nopeampaa.

I remember you, huuteli valpas hajuvesikauppias meille kadulla muistettuaan meidät lähes vuoden takaiselta käynniltä hänen hajuvesikaupassaan. Tuolloin jouduimme pitkäksi aikaa vangiksi hänen kauppaansa keskelle huumaaavia tuoksuja. Pitkällisten neuvottelujen jälkeen tulimme kuin tulimme kadulle umpeen teipattu pikku pullo laukussa ja puolet hinnasta tingittyä. Tämä hajuvesikauppias luetteli Suomen suurimmat kaupungit tuosta vain ja kertoi asiakkaitaan asuvan Suomessa. Kauppiaan koti taas on Kairossa, jossa isäntäänsä odottaa kaksi vaimoa. Kovasti köyhänä piti kauppias Suomen yksiavioisuutta. En halunnut pahoittaa hänen mieltään enempää kertomalla, että meillä yksi vaimokaan ei aina ole aviovaimo.

Taksien hinnat ja hintaneuvottelut ovat luku sinänsä. On hyvä tapa sopia taksikeikan hinta etukäteen. Sopimukset eivät kuitenkaan pidä paikkaansa. Egyptin puntina sovittu hinta muuttuukin matkalla euroiksi. Kun matkailija ei niin vain ole hämättävissä eikä huonomuistinenkaan, muuttaa taksimies perusteita, ja hinta tarkoittikin vain yhtä henkilöä, joten toisesta matkustajasta pitää saada eri hinta.

Valveutunut matkailija ei mene tähänkään ansaan, ja taksimiehen on pakko muuttaa taas kertomustaan. Nyt sopiinkin alun perin sovittu punta-hinta ehdolla, että matkailija vaihtaa taksimiehelle kertyneet euron kolikot seteleiksi, koska hän ei voi käyttää vieraita kolikoita. Näin päästään lopulta eroon taksista eikä kovan kinan jälkeen välttämättä anneta edes juomarahaa. Joka kerralla maksuhetki on taiston paikka. Taksimiehet eivät olleet mitään hymyöpoikia. Kilpailu asiakkaista lienee kova, vaikka bensiinilitran hinta ei paljoakaan eroa juomavesilitran hinnasta.

Euroja selvänä paperirahana vaati rehdisti heti egyptiläinen lääkäri, joka kutsuttiin hotellihuoneeseen parantamaan eksoottinen vatsatauti. Tämän Sinuhe Egyptiläisen lääkärinlaukussa oli valtava arsenaali välineitä tiputuslaitteita myöten. Tauti talttui. Matkavakuutus maksoi viulut.

Loistohotellin valtavasta ruokapöydästä löytää jokainen jotakin itselleen sopivaa. Ei ole niin väliä, mitä syö, parempi ettei tiedä. Possua sieltä ei taatusti löydä, ja muut ruokalajit on merkitty korteilla, vaikka ei niitä silti aina tunnista. Merkillisen näköiset makkarat peittelin lautasliinalla piiloon, kun ensimmäisen puraisun jälkeen hiki oli kuivunut otsalta ja henki oli taas lähtenyt kulkemaan. Yrityksen ja erehdyksen kautta hyvää ruokaa löytyi tarpeeksi ja montaa sorttia, jopa lättöjä.

Jos halusi vaihtelua hotelliruokailuun, saattoi kokeilla paikallisia ulkoilmaravintoloita. Siellä kissimirrit odottivat vieressä, milloin ruokailijan tarkkaavaisuus herpaantuu.

Hotellin jälkiruokapöydät ovat kokkitaidon uskomattomia mestarinäytteitä; kymmeniä erilaisia makeita leivoksia, hyytelöitä, vanukkaita, hilloja, hedelmiä ja salaatteja. Keskityin kuitenkin vain paistamalla tehtyihin kakkusiin ja hedelmäsalaatteihin, kauneimmat jätin silmänruoaksi. Kerran jälkiruokapöydässä oli mansikkapuu, siis puu täynnä mansikoita kauttaaltaan! Luulin sitä punakukkaiseksi isoksi huonekasviksi, mutta syötävää se kyllä oli. Voiko vielä hienompaa keksiä, millä matkailijaa houkuttelisi?

Hotellin hierojalla piti myös käydä muutaman kerran. Hierojien valtakunnassa oli kaikkea saunaa, pulahdusallasta ja kuntosalia myöten. Huivipäisen egyptiläistytön hieronta oli ammattitaitoista. Poikkeuksena kotimaiseen menetelmään niskahieronta aloitettiin häntäluun leveysasteelta. Se oli "siinäilainen hieronta", hinta 250 egyptin puntaa ynnä viimeisellä käynnillä "present".

Jättipyyhkeet ovat huvenneet tuliaisina ja Nefertarin patsas jäi ostamatta. Jospa taas jonakin talvena...

ARMII LAAKSONEN

